

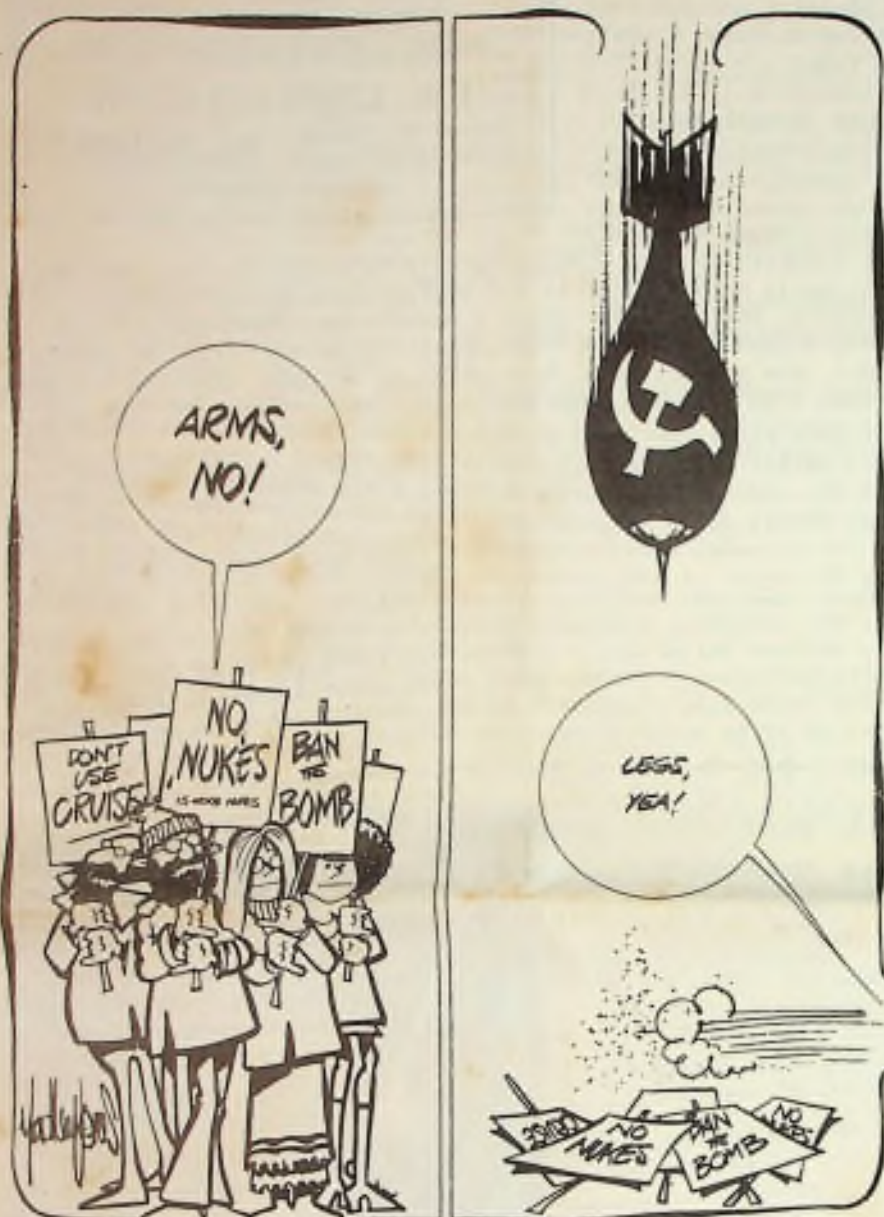

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

No. 12., Vol. 16., 15. prosince-December 15th, 1982.

Vladimír Škutina:

Brežněvovi pohrobci v Čechách

Zůstali dva. Oba v Čechách. A oba Slováci. Dr. Gustáv Husák a RSDr. čili Rodné strany doktor Vasil Bil'ak. A oba pobíhali jako zajáci po pokoseném poli, když se stahuje leč. Oba měli své důvody. Každý jiný.

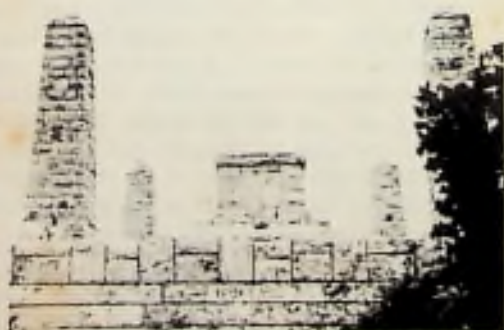
Dr. Husák dosadil Brežněv k moci a držel ho tam svou autoritou, protože věděl, že ľud'ácký advokát a přítel Šaňo Macha a pak šovinista a pak revizionista a vždycky bezcharakterní slavoman bude sloužit bez odmluvy. Husák sloužil. Po 26 hodinách nejistoty, kdy už se vědělo, že Brežněv náhle zemřel, ale ještě se to nesmělo říkat, pobíhal Husák po hradě českých králů a prezidentů jako v deliriu, bral prášky a drogy a bědoval, že na pohřeb nepojede, že ještě nechce zemřít. Ještě horší strach měl, že přijde o moc. Omezenou moc sice gubernátora v sovětském socialistickém Československu, ale přesto moc, po níž celý život toužil a byl ochoten zradit kdekoho. A teď jeho car zemřel a nový car (a Husák se jen obával, že to bude šéf KGB Andropov) mu půjde po vazě. KGB Husák nenáviděl a Husák nenáviděl KGB. Totéž platí o vztahu Husák versus StB a naopak.

Druhým pobíhajícím byl rodný stranický doktor Bil'ak. V Petschkově vile, kterou zabral a zdemoloval, se necítil bezpečný. Nechal se odvézt do budovy ÚV KSČ. Ale tam se mu zdálo, že na něho civí jeho odvěcí nepřátelé - zaměstnanci KGB Štrougal, Kapek, Hoffman, Lenárt. Bil'ak byl typickým produktem Brežněvova aparátu. Bil'ak sloužil Brežněvovi, ještě než byl Brežněv Brežněvem (proslychá se, že mu i zašival kalhoty). Ted' rudý car zemřel a Bil'ak ztratil půdu pod nohama. A tak se zas dal odvést do své další vily na pankrácké předmostí - do tak zvaného stranického velkohohtelu. Jenže tam na něho civěli estébáci a těch se Vasil bál. Jsou přece s KGB jedna ruka a kdoví, jaké příkazy vydal Berijův nástupce a nyní nový car Andropov.

Tak to vypadalo v Praze ve dnech 10. až 15. listopadu 1982. Jak to víme? Inu snadno - fízlové to dávali k lepšímu v kruhu ostatních fízlů a ti se s tím pochlubili dál. Nemají to místodržící lehké. Nezávidím jim!

Štefánikova mohyla na Bradle

Tak vypadá teraz mohyla gen. Milana Rastislava Štefánika na Bradle. Ošarpatná, zanedbaná, opustená! Návštevníci? Len keď tam zavíta americký Slovák. Bolo by dobré, kedy všetci návštevníci z Ameriky si zvolili za cieľ navštíviť mohylu nášho národného hrdinu a ešte lepšie, keby naše krajanské americké spolky zorganizovali spoločné zájazdy na Bradlo. Zahanbili by tak nevďačný režim "rozvinutého", ale vo skutočnosti "biedneho" socializmu, ktorý sa priživuje na osloboditeľskom diele M. R. Štefánika.

X-mas greetings from Bill Davis

On behalf of the people and the Government of Ontario, it is with great pleasure that I extend my warmest greetings to your readers during this Holiday Season.

This is a time when we come together with families and friends to find a moment of peace, promise and good will, to draw encouragement from the basic principles of love and equality that are our common inheritance.

As we capture this spirit and share in the joys and blessings of giving from the heart, let us resolve anew that the generosity and compassion that mark this Season will endure forever and spread throughout our troubled world to bring peace on earth in a binding brotherhood of man.

May I express my gratitude for all that you have contributed throughout the years to the strengthening of Canada and the enrichment of our uniquely varied heritage, with my very best wishes that you and your loved ones will enjoy a most happy Christmas and a rewarding New Year.

William G. Davis

December, 1982

Předseda Československé národní rady americké a poúnorový exulant, gen. MVDr. Mikuláš Ferjenčík, se 6. prosince t.r. dožil svých 78. narozenin. Srdečně mu k nim gratulujeme! Na našem obrázku je v tradiční uniformě virginských dragounů na svém oblíbeném lipicánském hřebci. Dr. Ferjenčík je ředitelem chovu lipicánů a haflingů v soukromém hřebčíně Temple Farms, nedaleko Wadsworth, Ill, USA. Hřebčín má 20 farem a přes 600 koní. Dr. Ferjenčík se narodil v Polomce a veterinářem byl promován v Brně 1928. Na jezdeckém učilišti v Pardubicích působil jako instruktor a závodní jezdec. Byl jednou z hlavních postav SNP. Po válce byl poslancem, státním tajemníkem MNO a navíc předsedou Čs. Jezdeckého svazu. Do února 1948 byl pověřencem vnitra na Slovensku a snažil se zabránit infiltraci komunistů v tom oboru. Během kom. puče byl připraven splnit rozkaz presidenta Beneše. Když jej nedostal, odešel do exilu.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Rídí redakční rada.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor ztotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámorí lodí ... \$ 12:00
zámorí letecky ... \$ 15:00

NAŠE ROVY

Z Winnipegu, Man. došla zpráva, která
nepotěšila: zemřela tam dne 30. září t.
r. obětavá krajanská pracovnice, paní
Ludmila Balejová. Po mnoho let pomáha-
la, kde bylo zapotřebí a navíc stála po
boku svého manžela, který pracoval v
krajanských spolcích. Bude nám chybět.

Winnipeg, Man., jaro 1960: zleva-Adolf
Wenzbauer, Mirko Janeček, Ludmila Bale-
jová a Frank Baleja.

Dne 12. prosince
1979, t.j. před
třemi lety, zemřel
v Torontě kolega-
novinář Ondřej
Kováč-Debnárkin.
Narodil se 21. 3.
1916 v Očovej na
Slovensku. Stal se
inž. ekonomie a pra-
coval na min. zahr.
obchodu v Praze.
Po únoru 1948 ode-
šel do Kanady. V r.
1952 zde vydal bá-
snickou sbírku "Zjavným hlasem" a od
r. 1956 pracoval jako redaktor "Sloven-
ského Hlasu" v Torontě. Tuto práci vy-
konával s nadšením, obětavě a s láskou
k slovenské věci. Na stránkách almana-
chů a kalendářů, pečlivě graficky u-
pravených, zdířazňoval ty nejcecnější
hodnoty v životě člověka, úctu a poko-
ru k všemohoucímu, lásku člověka k člo-
věku, věrnost k národu a vytrvalost ve
spravedlivém boji za jeho svatá práva.

Chutná domácí jídla u krajanů:

The Alp's Restaurant

2872 DUNDAS ST. WEST, TORONTO M6P 1Y3
(DUNDAS & KEELE)

Plánujete-li svatby, oslavy
narozenin či schůze,
volejte:

TEL. 762-5449

Mike Sztuska

Ceny mírné, obsluha vzorná!

LIDÉ MEZI NÁMI

Kdyby někoho na-
padlo uspořádat
v Torontě soutěž
a najít dvojníka
Billy Graham-a,
vyhrál by asi náš
krajan, poúnorový
exulant Jaroslav
/Jerry/ Skála z
Etobicoke. Naro-
dil se 16. prosin-
ce 1924 v Nové Věelnici u Jindřicho-
va Hradce v jižních Čechách. Vyučil
se hodinářskému řemeslu u mistra Zou-
bala. /Měl na starosti m.j. natahová-
ní městských hodin ve věži věvodčí
městu a udržuje se pověst, že od té
doby, co z města odešel, hodiny pořád-
ně nejdou. / Někdy v roce 1947 do-
stal nabídku místa u jedné švýcarské
firmy, ale přišel komunistický puč a byl konec plánům dostat se tam. Tak to
zkusil ilegálně, chytli ho a odseděl si v Č. Budějovicích s tisíci jiných "ko-
pečkářů" asi 8 měsíců. Pak to zkusil znovu a povedlo se. Přes Amberg a Lud-
wigsburg emigroval v únoru 1951 jako lesní dělník do Kanady. Pracoval krátký
čas v Marathon, Ont., ale pak šel dělat hodinářinu do Toronta. Pracoval u Gruen
Watch Co. a od roku 1956 u federálního Meteorologického ústavu /později Dept.
of Environment/ jako přesný mechanik a technik. Jako svobodný se krajanskému
životu nevyhýbal: patřil do mládeže Čs. baptistické církve a staral se o vlča-
ta 241. Čs. skautského oddílu při Masarykově domě. Navíc mohl jiné svobodné mlá-
dence učit, jak se dělají dobré houskové knedlíky! Pak se jeho pozornost obrá-
tila k Windsoru, kde si našel budoucí manželku. Růžena Lubelanová, ze známé slo-
venské rodiny ve Windsoru, si záhy uvědomila všechny jeho vlohy a vzala si ho.
Mají tři děti: Petr /dnes 26/ absolvoval U. of Waterloo a pracuje v textilním
průmyslu, Suzann /22/ dokončuje McMaster University v Hamiltonu a Sharon, 21,
je studentkou na Western University v London, Ont. Pokud se Jerry Skála stará
o jemnou mechaniku potřebnou k předpovídání počasí, máme záruku, že přístroje
budou fungovat bez chyby a že předpovědi budou odpovídat skutečnosti. Celkem
o něm můžeme říci, že je to pěkný člověk a že našemu národu dělá jen čest!

IN MEMORIAM

ALICE MASARYKOVÁ

* 3. 5. 1879, Vídeň, Rakousko
+ 29. 11. 1966, Chicago, USA

Dne 29. listopadu t.r. tomu bylo už
16 let, co v Chicagu, Ill. zemřela
dcera Prezidenta-Osvoboditele, dr.
Alice Masaryková. Red. J. Pejskar o
ní v "Poslední poště" napsal toto:

Ph. Dr. ALICE MASARYKOVÁ BYLA
dcera zakladatele a prvního prezidenta
Československé republiky, T. G. Masaryka.
Povoláním středoškolská profesorka vyvíjela hor-
livou činnost v Československém Červeném kříži,
jehož byla prvou předsedkyní. Pracovala v absti-
nentském hnutí a úsilívně popularizovala socio-
logické vzdělání, a to jak organizačně tak lite-
rárně. Byla spoluzakladatelkou sociologické sek-
ce Svazu čs. studentsva a Sdružení akademicky
vzdělaných žen. Za I. světové války byla rakous-
kým režimem pronásledována a od října 1915 do
července 1918 vězněna. V letech 1918-1920 by-
la členkou revolučního Národního shromáždění
(hospitantkou slovenského klubu poslanců).
Když r. 1918 zahájila v Praze činnost Vyšší
ženská sociální škola, vypracovala dr. Alice Ma-
saryková pro ni školní osnovy. Po druhé světo-
vé válce se vrátila z exilu do Prahy se svým brat-
rem Janem, ministrem zahraničních věcí, ve
výročí otcovy smrti - 14. září 1945. Po tragické
Janově smrti, v březnu 1948, dr. Alice Masary-
ková znovu odchází do exilu, do Spojených
států. Americký kongres schválil na podnět se-
nátora Humpreya dodatek k přistěhovalecké-
mu zákonu, že směla žít ve Spojených státech,
aniž ztratila československé občanství.

Literatura:

„Listy otce synovi /od piky/“, překlad knihy
G. Horace Lorimera. Laichterovo nakladatel-
ství, Praha, 1906, 1917, 1930.

„Listy do vězení“, 1920.

„Dětství a mládí“, (Vzpomínky a myšlenky).
Vydal „Masaryk Publications Trust“, Pitts-
burgh, USA, 1950.

ČESKOSLOVENSKÝ LEV
provedený ve 14K zlatě

Jako přívěšek k náramku, medailon,
jehlice do kravaty nebo do klopky.

Velikost 1 (ilustrovaná) — \$120 a daň
Velikost 2 (menší) — \$49 a daň

* * *

Veškeré opravy, předělávky,
odhady zlatých a stříbrných šperků

J. M. KLEIN - ZLATNÍK

5 Shuter St., Toronto
(vedle MASSEY HALL) 862-0807
zasíláme na dobírku

K obrázku vlevo:

Dr. Alice Masaryková za-
jížděla na začátku 60.
let ráda do Kanady, aby
se potěšila se svými
přáteli. Nikdy nezapom-
něla navštívit Masa-
ryktown ve Scarborough,
kde do dnes stojí symbo-
lický pomník TGM, E. Be-
nešovi a gen. M. R. Štefá-
níkovi. Obrázek nám za-
půjčila paní E. Bujno-
vá z Vídně.

Pražské
uzenářství

638 Queen St. West,
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Majitel: J. Pichlík
Tel.: 364-1787

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru
Speciální vklady - Šeková služba

KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.

kultura

K STÉMU VÝROČÍ NAROZENIN
JIŘÍHO MAHENA.

Vlastním jménem byl Jiří Mahen Antonín Vančura. Narodil se 12. prosince 1882 v Čáslavi jako třetí z 13ti dětí "krupaře" Antonína. Po dědečkovi byl bratrance spisovatele Vladislava Vančury, jenž byl v r.1942 za heydrichiády zastřelen nacisty. Studoval na filozofické fakultě v Praze. Mahen byl dramatik, dramaturg, divadelní kritik, prozaik, básník, kulturní publicista a povoláním v Brně redaktor a knihovník. Když přišel jako činoherní kritik do Lidových Novin v Brně r.1910, měl už za sebou úspěch hry Janošík v Národním divadle

v Praze /v 30.letech byla hra zfilmována M.Fričem v slovenském znění/, vynikající villonské Balady a první román Kamarádi svobody. Po převratu byl v Brně činoherním dramaturgem a hlavním knihovníkem nově založené knihovny města Brna. Po národní tragedii v roce 1939, spáchal 22.května sebevraždu.

Jeho znepokojující zdravotní stav k ní přispěl. Za svého života se věnoval hlavně psaní her. Napsal lyrickou komedii Ulička odvahy, historickou hru z období protireformace na Časlavsku Mrtvé moře, a hru ze svého studentského mládí Chroust. Z třicátých let je komedie Nesreďdin založená na orientálním folkloru, dvojdielné drama Rodina, v němž jde o střetnutí mladých podnikavých lidí s generací unavenou válkou. Mahenova poslední hra, Mezi dvěma bouřemi, je kritikou tehdejší společnosti. - Mahen též napsal knihu šesti poetistických filmových libret, Husa na provázku, podle níž bylo později v Brně pojmenováno jedno z tamních avantgardních divadel. - O brněnském divadle a o dramaturgii pojednávají četné Mahenovy úvahy a studie, o básních a o literatuře vůbec, jakož i o praktickém čtení, jeho eseje. Drobnou prózu Díže a Měsíc považuje kritika za impresionistické práce. Pokusem o surrealistické dílo byl román Nejlepší dobrodružství, jehož děj je zasazen do Brna. - K zralé Mahenově básnické tvorbě patří epos Sirocco a lyrická sbírka Rozloučení s jím. Jde o zážitky z Jadranu, hlavně z Caftatu u Dubrovníka, z prázdninových pobytů s manželkou Karlou v Dalmácii.

Mahen byl obklopen brněnskými představiteli Devětsilu a pojilo ho vřelé přátelství s Bedřichem Václavkem, s Fr.Halasem a s Vít.Nezvalem. Rovněž přilnul k P.Bezručovi, k J.V.Plevovi a k výtvarníkům Ant. a Lince Procházkovým, k Ed.Milénovi a k Jos.Kubičkoví. Mimo Brno to byli S.K.Neumann, Vlad. Vančura a Jar.Seifert. Mahen s Václavkem byli duší časopisu Index, jenž v Brně představoval pokrokovost v literatuře a v umění a nekonformnost, což byl živel Mahenův. - Po Mahenovi se v Brně jmenuje ústřední knihovna, dřívější divadelní budova Na hradbách a také rybářský spolek. Jako vášnivý rybář a obdivovatel přírody napsal Mahen zápisník, jenž vyšel jako Rybářská knížka. - Mahenova manželka, paní Karla, zachytila r.1978 Mahenův život, i svůj s ním, v dobré knížce Život s Jiřím Mahenem. Dodnes je prý pilnou návštěvnicí brněnských divadel v doprovodu své sestry Marie, jež je o dva roky starší. /Paní Mahenové bylo v uplynulém listopadu 86 let./

V jedné ze svých posledních kritik napsal Jaroslav Vrchlický v srpnu 1908 o Baladách: "Mahen je básníkem silných a vroucích akcentů, měkkého snění protkaného místy tóny mužné energie, což jeho erotice dodává zvláštního půvabu a kouzla ... Volbou těžké formy geniálního Villo- na a relativně úzkého tématu s provedením na jediné struně nestal se jednotvárným, ani neutonul v pohodlné manýře. Téma provedl vítězně, v pevné linii, rukou umělce .."

Poslední verš desáté Mahenovy balady, nadepsaný Posláním, zní:

*Zde v životě jen všechno pramení,
Ty miluj jej a nikdy nelituj!*

*Jsmo věčně ztraceni a věčně spaseni.
Za nocí nejtmavších - na slunce pamatuj!*

Vítězslav Nezval uctil Mahenovu památku básní Tryzna ve sbírce Pět minut za městem.

Její závěrečná sloka je:

*Náš věk je přetížený strom, jenž trčí z kráteru,
Rok za rokem nám odchází jak průvod fráterů.
Jdou s rozžatými svícemi z nichž bílé slzy kanou,
Buď sbohem krásný korsare, buď sbohem, na shledanou!*

Dr.Miloš Vítek.

Jiří MAHEN,

portrét z roku 1932.

Björnstörne Björnson — velký přítel Slováků

Tohto roku si pripomína kultúrny svet 150. výročie narodenia veľkého syna nórskeho národa, nevídaného priateľa Slovákov, svetoznámeho politika a publicistu, nositeľa Nóbelovej ceny za literatúru, Björnstörne Björnsona (8. 12. 1832 Kvitne — 26. 4. 1910 Paríž).

Björnsonov život spadá do najsmutnejšieho obdobia slovenskej histórie (Rakúsko-uhorské vyrovnanie — začiatok prvej svetovej vojny). „Vyrovnaním“ dostali Maďari voľnú ruku od Viedne na území Uhorska. Cieľom ich politiky bolo vytvoriť z mnohonárodnostného Uhorska jednorečový maďarský štát. Odnárodňovaciu politiku najbrutálnejšie uplatňovali voči Slovákom. Na poli kultúrnom to bola likvidácia Maticy slovenskej, ktorá bola v tom čase symbolom národného života našich otcov, ďalej zatvorenie troch slovenských gymnázií v Marti-

ne, Revúcej a Kláštore pod Znievom, tvrdé uplatnenie maďarského vyučovacieho jazyka na školách, diskriminácia slovensky zmysľajúcich jednotlivcov a preferovanie takých, ktorí boli ochotní nechať sa odnárodniť. V oblasti politiky to bola protislovenská volebná kampaň, čím dosiahli, že do Uhorského snemu sa nedostal ani jeden slovenský poslanec.

V čase, keď už slovenské národné sily ochabovali, ba náš národ — podľa viacerých historikov — už prehrával posledné kolo zápasu o národnú existenciu a jeho vodcovia, sklamaní a deprimovaní výsledkami svojich snažení, strácali nádej, rezignovali, upadali do pasivity a fatalizmu, vtedy sa ozval na svetovom fóre na obranu slovenského národa muž nevšedného charakteru, intelektuálnych kvalít — svetová autorita, nositeľ Nóbelovej ceny za literatúru — Björnstörne Björnson. Ako príslušník malého národa dobre poznal nebezpečie, plynúce z brutálnej sily národov väčších a mocnejších.

O žalostnom položení Slovákov sa dozvedel od pražského advokáta dr. Lederera a od slovenského spisovateľa Svetozára Hurbana Vajanského. Ihneď rozvinul obrovskú novinársku kampaň na záchranu slovenského národa. Svoju obžalobu, v ktorej prezentoval svetu maďarizáciu s celou jej zvrhlosťou a krutosťou, uverejnil v rade najvýznamnejších novín európskych metropolí (Paríž, Rím, Mníchov, Berlín, Kodaň, Oslo — úryvky priniesol aj pražský Čas). Jeho najvýkornejším a najúčinnejším činom na našu obranu bolo jeho priame vystúpenie na Svetovom mierovom kongrese v roku 1907 v Mníchove.

Na tomto Kongrese, ktorý upútal pozornosť celého sveta, ponúkli Björnsonovi čestné predsedníctvo. On však túto poctu odmietol. Zdôvodnil to tak, že by sa na zjazde musel usilovať o to, aby z neho odišiel gróf Apponyi, uhorský delegát, ktorý síce ústami hlása mier a slobodu, ale rukami hrdí národný život Slovákov (apponyiovské školské zákony). Björnson na zjazde povedal: „Využívam túto príležitosť, aby som poukázal na to, ako Maďari klamú svet svojou predstieranou rytierskostí a hrdinskosťou, ako sa pred svetom pýšia právnym citom a humanitou, ale doma tieto hodnoty najkrutejšie porušujú: berú Slovákom reč, mravy, ústne podanie otcov, a keď sa ozvú, ženú ich do žiaľov“.

Björnsonovu odpoveď zaznamenali noviny takmer celého sveta. Nikdy v histórii sa o Slovákoch nepísalo s takou naliehavosťou a aktuálnosťou ako pri tejto príležitosti.

Björnson sa týmto činom, ako aj svojim neohrozeným bojom za práva nášho národa na samostatný politický a kultúrny život zapísal natrvalo do slovenských srdiec a do slovenskej histórie

HUDEBNÍ NÁSTROJE

SE SLEVOU AŽ 30 PROCENTNÍ VÁM DODÁ

JIŘÍ DANEŠ

Známy jako dirigent čs. rozhlasu a TV a jako klavírista u Benešů.

Flétny, klarinety, trombóny pod \$250.

Dříve, než zakoupíte jakýkoliv hudební nástroj, zavolejte

TORONTO 266-1659

Nikde nekupíte za výhodnější cenu.
Odborně poradím.

Od narození Rudolfa Těsnohlídka uplynulo letos 100 let. Večer po pohřbu autora Kolonie Kutejsík a Lišky Bystroušky, který se narodil rovněž v Čáslavi jako autor Janošíka a který se 12. ledna 1928 zastřelil, uviděl brněnský prozaik a dramatik F. Kožík vycházející z kavárny Bellevue Mahena. Ten tehdy napsal k Těsnohlídkově počtě do Lidovek esej Bude nám po něm smutno. Připojil se k němu u zastávky tramvaje. Ve své letošní vzpomínce na své narozeninové výročí Těsnohlídkovo, citoval Mahenova tehdejší slova: "Šel jsem si v duchu jeho životem. Smutný román! Dětsví u rybníka, kde pohodný zabíjel psy. Když chtěl studovat, strčili ho do německé rodiny. V septimě ztratil matku. Když nechtěl na kněžství, rodina ho zavrhlá. Pak ten sever... mohl mu dát rozhršení, ale jeho zasnoubil se smrtí."

Pojištění je věc důvěry

Přes 30 let služby naší veřejnosti s největší kanadskou životní pojišťovnou

**SUN LIFE
OF CANADA**

VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.
Senior Representative

Tel.: 232-1620

56 Aberfoyle Cr. Suite 404

/Proti Islington Subway Station./

Toronto, Ont.

M8X 2W4

Wallenberg žije ?

V Americe ho zvláštním zákonem jmenovali čestným občanem, v Torontě po něm pojmenovali ulici, v Izraeli mu chtějí postavit velkolepý pomník. Nikdo ale neví, zda dosud žije v některém sovětském pracovním táboře. Je domněnka, že sovětská vláda po tolika letech tvrzení, že v roce 1947 zemřel, se nyní neodvažuje vyrukovat s živým mužem. K Wallenbergovi se v září t. r. vrátila naše sesterská publikace ve Švédsku "Soverské Listy" a zveřejnila některé dosud neznámé podrobnosti o celém případu. Z článku vyjímáme:

Jsou různé cesty, jak se dostat do knihy historie. Cesta Wallenbergova byla ta nejtěžší. Švédský diplomat, dědic nejbohatší rodiny ve Skandinávii a snad v celé Evropě, přišel do Budapešti v posledním období 2. světové války, aby pomohl maďarským Židům, kteří měli být posláni do pecí v Osvětimi. V téže době byl v Budapešti také Adolf Eichmann. Jeho činnost směřovala v opačném směru: 600.000 maďarských Židů poslat do Osvětimi tak rychle, jak možno. Raoul Wallenberg, idealista a humanista byl v centru tohoto podivného dění v budapešťském kotli. Zhrocení nacistického Německa bylo nevyhnutelné a byly si toho vědomy všechny strany: Adolf Eichmann, admirál Nicholas Horthy a jeho následovník Ferenc Salasy, vládcové Maďarska a spojenci nacistického Německa a neoficiální zástupci Anglie a Ruska, kteří pod ochranou mezinárodních pasů se pokoušeli vyřídit jisté věci s nepřítelem. Jediný oficiální představitel neutrálního státu byl Raoul Wallenberg. Když válka skončila byla ti chá dohoda mezi vítězi, že o jistých věcech by se nemělo mluvit. Jednou z těch věcí byl postoj švédské sociálně-demokratické vlády za války k nacistickému Německu. Skutečností je, že švédští sociální demokraté měli jasné přátelský vztah k Říši hned od okamžiku, kdy se Hitler chopil moci. O jejich podpoře německé národně socialistické strany se moc nemluví. Ale nikdo se nepokouší to popřít. Během války Švédsko zásobovalo Německo železnou rudou a dovolilo také německé armádě přesunout se z okupovaného Norska do Finska přes švédské území. Tato fakta jsou důležitá pro porozumění, proč Wallenberg, který zachránil tisíce Židů v Maďarsku, zůstal persona grata pro německou administraci v Budapešti. Wallenberg měl také přátele mezi německými důstojníky, kteří byli v opozici proti Hitlerovu režimu a znal jejich tajemství. Lépe než kdokoliv jiný věděl Wallenberg o supertajných jednáních mezi nejnepravděpodobnějšími partnery: Gestapem a britskými diplomaty, agenty sovětské tajné služby a maďarskými vůdci, Adolfem Eichmannem a zkorumpovaným vůdcem židovské obce v Maďarsku. Ten bojoval zoufale za propuštění své rodiny, ale jinak zůstal úplně zticha, i když věděl, že na půl milionu jeho souvěrců je již určeno pro vyhlazovací tábory. Joel Kerbel, kanadský advokát, který byl jako zástupce kanadské vlády pozorovatelem na Wallenbergově hearingu ve Stockholmu, měl pravdu, když řekl: "Není nic nebezpečnějšího než znát pravdu. A Wallenberg byl člověk, který za to zaplatil svým životem. Je hodně lidí na světě, kteří vědí o Wallenbergovi daleko víc, než se dosud uveřnilo a řeklo oficiálně. Ale zůstávají zticha. Mají k tomu důvod." - Pokud se týče SSSR, nikdo v Moskvě neočekával v roce 1945, kdy Wallenberg byl uvězněn bez nějaké známky protestu od švédské vlády nebo spojenecské mise v Budapešti, že případ by mohl způsobit tak dlouhodobý skandál a být tak škodlivý pro sovětskou reputaci. Wallenberg zmizel spolu s 15.000 cizinci uvězněnými od KGB v roce 1945 v Budapešti, Vídni, Bělehradě a Varšavě. Tato operace nebyla výrazem zbytečné brutality, jak tvrdí A. Solženicyn a jiní autoři. Mezi těmi oběťmi neutrálních států a starými emigranty, kteří se neúčastnili války proti SSSR, ale byli přesto uvězněni, byli takoví lidé jako S. Rado, který pracoval pro Sověty ve Švýcarsku a Josef Krien, bývalý sociální demokrat, který pracoval také pro sovětskou službu. Spolu s tisíci jiných věděli příliš mnoho s hlediska Moskvy. A jsou důkazy, že Londýn, Viedeň a Stockholm neměly zvláštní námitky proti této operaci KGB. Je potvrzeno, že v časných poválečných letech švédská vláda dělala co mohla, aby umlčela těch pár Švédů, kteří chtěli vědět, co se vlastně stalo s Wallenbergem. Tento postoj Stockholmu povzbudil Kreml, aby podržel Wallenberga v tajné vazbě i po roce 1955, kdy mnozí jiní cizinci, kteří věděli příliš mnoho, byli propuštěni. /Čtenáři "Kanadských Listů" si jistě vzpomínají na článek o L. Trepperovi, který vedl Rudou kapelu v Paříži. /

Dramatický obrát událostí přišel v roce 1957, když A. Gromyko, náměstek ministra zahraničí, nařídil svým pomocníkům, aby mu přinesli spis o případu Wallenberg, spolu s doporučením, co by se mělo udělat pro konečné vyřešení toho problému. Spis, který Gromyko dostal, obsahoval popis vězně Wallenberga. Byl to jiný Wallenberg, který se psal s jedním "l". Podivným opomenutím úředníka, nebylo u toho vězně uvedeno křestní jméno. A tak oficiální prohlášení, které vydal A. Gromyko později v roce 1957, mohlo vycházet z chybného podkladu. "Wallenberg" zemřel na srdeční mrtvici a Gromyko oznámil, že to byl osud R. Wallenberga. Dá se docela dobře předpokládat, že Gromykov omyl byl neúmyslný. Bylo to v době Chruščovova "tání", kdy bylo v Kramlu módní přiznat krutosti minulosti, obvinít za to Stalina, omluvit se a ukázat, že v Rusku začala nová éra humanního socialismu. Kdyby byl vykonáván větší tlak na Moskvu v té době a vynaloženo větší úsilí k vyřešení případu v džungli sovětské byrokracie, mohl být R. Wallenberg propuštěn před mnoha lety a -mimo chodem- mohl zdědit nesmírné jmění rodiny. Gromyko nikdy nepřiznal svůj omyl, když se později stal ministrem zahraničních věcí SSSR a členem politbyra. Čas, kdy Moskva přiznala své omyly, byl pryč s Chruščovovou érou. Wallenberg se stal jablkem sváru mezi KGB a ministerstvem zahraničí a mezi šéfy těchto úřadů, Jurijem Andropovem a Andrejem Gromykem. Byli jistí svědkové, kteří viděli R. Wallenberga ve vězení a v táborech řadu let poté, co bylo oficiálně oznámeno, že zemřel. Je mnoho důvodů, proč by Andropov chtěl udržet Wallenberga na životě. Aby mohl Gromykoví vždycky připomínat jeho omyl a využít toho v každém boji o moc v Kremlu. Na druhé straně, je-li Wallenberg stále ještě živ, jeho propuštění by znamenalo obvinít Gromyka ze lži. -Začarovaný kruh! Je-li Wallenberg živ, jeho naděje na osvobození se teď zlepšily. Je na čase požadovat důrazné jeho propuštění, jako jednoho z nejušlechtilejších, idealistických lidí našeho století. Naše mlčení bylo příčinou jeho tragédie.

Zachránil spousty lidí. Kdo zachrání jeho?

Blesková válka?

Pan Donnelly, člen výzkumného střediska pro sovětské studie na anglické vojenské akademii v Sandhurstu tvrdí, že sovětská armáda připravuje útočnou bleskovou válku a připravuje se, aby

mohla každou válku v Evropě vyhrát během tří až čtyř dnů. Cílem Moskvy prý je vyhrát třetí světovou válku v Evropě dřív než velitelé západní obranné organizace NATO dostanou povolení k nasazení atomových zbraní.

Wallenberg ve své kanceláři v Budapešti v roce 1944. Zachránil před jistou smrtí přes 100.000 maďarských Židů.

SSSR

Dr. Paul S. Thomas z University of Victoria, který po- byl jeden rok v SSSR, uveřejnil ve vancouver- ském denníku "The Province 10. října pojednání o sovětské výchově. Říká v něm m. j.: "Všechna výchova-školy, veřejné sdě- lovací prostředky, zábava, rekreace, umění, hudba, náboženství-vše je výhradním mono- polem státu. Protože ideje jsou zbraně, jak prohlásil Lenin, stát se chrání pro- ti všem idejím zvenku. Významné úspěchy obyvatel SSSR jsou označovány buď jako ruské nebo sovětské. Název "sovětský" je používán pro vše, co není výhradně ruské. Označování podle jiných národno- stí SSSR se považuje za "buržoazní". Ne- mluví se o uzbeckých inženýrech, georgi- ánských spisovatelích, arménských histo- ricích a pod. Vyjímku jsem jen Rusové, jako dominující etnická skupina a "opa- trovníci revoluce". Jednotlivé národno- sti mohou sice používat svého jazyka, ru- ština je však povinná pro všechny a ru- sífikace je příkazem dne. Přijímací zkouška na univerzitu musí být psána je- dině v ruštině. Ten, kdo při prvním po- kusu neuspěje, nemůže zkoušku opakovat- to je povoleno jen obyvatelům ruské fe- derativní republiky. Každá stránka živo- ta je regulována státem, ale Rusové se ne- považují za otroky. Dívají se na nás, ja- kože my nejsme svobodní, nýbrž manipulo- vání ekonomickými silami, které nemůžeme ovlivňovat. Všechny prostředky výchovy mají mentorní vliv, cílem je dosáhnout jednotnosti výchovy. Na 40 proc. obyvate- lstva je zapojeno na různé druhy škol. Pro děti začíná škola v 7 a normálně končí v 17 letech. Žáci jsou organizová- ni v Oktabristu, Pionýru a Komsomolu, ve vojenském stylu. Třídy mají pořádkovou službu, v níž se žáci střídají. Dětky žá- kům, učitelům a rodičům jsou udělovány veřejně; cílem je "uvědoměle občanství". Angličtina se vyučuje od 4. třídy, v 10. třídě vědí žáci o angl. literatuře víc, než mnozí kanadští žáci téhož věku. Všic- hni mají hluboké znalosti ruských spi- sovatelů: Puškina, Tolstoj, Lermontova, Če- chova. Být učitelem je velmi váženou prací, přestože vrcholný učitel vydělává jen polovinu toho, co řidič autobusu. Lidé jsou tak ovlivněni režimem, že dávají čas- to svým dětem křestní jména jako Traktor, Dynamo, Elektrifikace a pod. M-k

Plánujete zimní dovolenou?

Kam jinam, než ke krajanům z Hodonína na slunné Floridě ..

Croft Villas Motel

1020 N.E. Victoria Park Rd.
FORT LAUDERDALE, Fla. 33304, USA

Volejte 1305/ 525-1146.

Každýtel: Jan, Marie a Radek Kučerovi.

Exil bez košty na čarodějnice

VLADIMÍR ŠKUTINA

Nevím, kolik z těch 1 1/2 milionů Čechů a Slováků, žijících mimo území ČSSR, tedy v emigraci, jsou exulanti, utečenci, vyhnanci. A už vůbec si netroufám odhadnout, kolik z nich odešlo do exilu proto, že byli ve staré vlasti pronásledováni. Setkal jsem se za uplynulé skoro čtyři roky svého vyhnanství s hezkými pár desítkami tisíc emigrantů z Československa. Odhaduji, že jich bylo čtvrt milionu. Zkušenosti a poznatky z těchto setkání jsou nádherné, velkolepé — i katastrofální.

Požádal mě Josef Škvorecký, abych o tom napsal knížku. Měla by se jmenovat „OPUSTÍŠ-LI MNE, NEZAHYNEŠ!“ Slíbil jsem. A od té chvíle, kdy jsem slíbil, začal jsem třídit plusy a minusy.

Ta knížka by byla asi satira. Nemyslím, že by těch minusů bylo víc. Ale myslím, že o těch minusech by se mělo mluvit nahlas. Hodně nahlas. A že to není ostuda.

Setkal jsem se s lidmi, kteří se stydí za to, že jsou Češi. Stydí se za svůj mateřský jazyk. Nestáli by za řeč, kdyby právě oni nebyli mezi prvními, kteří klekli na kolena před místodržícím Husákem a kající se prosili o milost, zaplatili nehorázné výkupné a podepsali slib udavačství. (Budou-li vám upravitelci tvrdit, že to není pravda, že k žádnému udavačství nebyli nuceni, lžou. Tajně pořízené magnetofonové záznamy z výslechů na čs. zastupitelských úřadech jsou k dispozici!) Směji se, když právě oni teď nedostávají vstupní víza do ČSSR. (Bylo by užitečné, kdyby exilový tisk uvěřejňoval jejich jména).

Mám však na mysli jiné minusy než upravitelce. Lhostejnost je mnohdy horší než otevřená kolaborace. Curyšský MAGAZÍN rozeslal v srpnu svým 3050 čtenářům ve Švýcarsku (podtrhuji, že pouze 3050 čtenářům ve Švýcarsku — mimošvýcarských se to netýká!) jako dárek k zahájení činnosti ELK (Exilový Literární Klub) knížku. Zdarma. Jako pozornost. A k tomu dopis. Že naši lidé v exilu rádi čtou zakázané autory z Československa. Ale abychom knihy, povídky, fejetony těchto oblíbených autorů mohli publikovat, abychom je v exilu mohli číst, vydávat a dostat je sem, je proto třeba něco málo udělat. To málo byl symbolický příspěvek 10 franků.

Na tuto výzvu k 3050 čtenářům Magazínu ve Švýcarsku reagovalo 113(!). Slovy: sto třináct! 645 jich darovanou knížku vrátilo. Zbytek si asi myslel, aby jim Jaroslav Seifert, profesor Václav Černý, Lenka Procházková, Eva Kantůrková, Ludvík Vaculík, Ivan Klíma, Karel Pecka, Václav Havel a desítky ostatních vlezli na záda.

Bojovníkům proti fašismu vstup přísně zakázán

Delegace Sellgerovy obce, která ve Spolkové republice Německo sdružuje bývalé příslušníky DSAP - Německé sociálně demokratické strany první republiky - zamýšlela u příležitosti 40. výročí umučení dr. Ludwiga Czecha uspořádat trýznu a položit věnec v le-rezinském koncentráku. Ministerstvo zahraničí ČSSR odmítlo vydat německým protifašistickým bojovníkům vstupní víza s absurdním odůvodněním, že Sellger-Gemeinde je "protičeskoslovenská, antisocialistická a revanšistická organizace". Stalo se v červenci roku 1982.

Břehy patří všem

Francouzská socialistická vláda zastává stanovisko, že břehy moře a jezer patří veškerému obyvatelstvu; není přípustné, aby zdi soukromých usedlostí blokovaly přístup k vodě. Mnohé zdi a ploty, které v minulosti ohrazovaly soukromé pozemky zejména na Riviéře, už mezitím padly. Jako jedna z prvních byla zbořena zeď kolem panské rezidence komunistické milionářky Lucette Thomazo, která zbohatla coby divadelní vydavatelka deníku KSF "L'Humanité".

Naproti tomu píší lidé rozhořčené dopisy a spolky vydávají rezoluce, jakto, že v exilu publikují bývalí členové Komunistické strany Československa, jakto, že dostávají slovo v exilových časopisech a že mluví z televizních obrazovek? Víím, že jsou lidé, kteří nejlepší léta svého života ztrávili v komunistických kriminálech a že každý komunista za tyto zločiny nese odpovědnost. Každý. Víím, že lidé, kteří byli po roce 1948 vyhozeni ze škol a ze zaměstnání a dvacet let se drželi lopaty, přišli pak konečně do exilu... ale byli přijati zas jen jako pomocní dělníci, zatím co ti, kteří v komunismu vystudovali, zaujali místa univerzitních profesorů. Naproti tomu víím, že třeba Jiří Pelikán jako poslanec Evropského parlamentu udělal stokrát víc než desetitisíce lhostejných (byť s čistým svědomím). Vysvětluje-li dnes Jiří Pelikán levičákům v Evropě, do čeho se řítí, má to váhu. Je to jinak přijímáno, než když jím o hrůzách komunistického zřízení povídáme my, odjakživa antikomunisté. Televizní film „Invaze“, inspirovaný knihou Zdeňka Mlynáře „Mráz přichází z Kremlu“, pověděl o okupaci v srpnu 1968 víc než pár skromně navštívených demonstrací před velvyslanectvím. Neúnávný Luděk Pachman svými zanicenými přednáškami pro křesťany, kteří jinak mají blízko k tzv. mírovému hnutí, inspirovanému a placenému z Československa, otevřel spoustě jinak čestných, ale zaslepených věřících oči. K tomu připočítejte mravenčí práci Palach Pressu a nakladatelství Index, pak se ptám,

proč musí být i v exilu košťata na čarodějnice.

Sedím nad materiálem pro knížku „Opustíš-li mne, nezahyneš“, třídím minusy a plusy a už víím, že to bude óda na lidi, kteří svým životem v exilu něco dokázali: od profesora Krajiny, Martina Hrabíka, Vlastu Vrázovou, J. Jostena, Jožku Pejškara až po Marcínu Navrátilovou, Vojtěcha Jasného, Milana Kunderu či Miloše Formana, o gigantickém úsilí Amerických Listů a pěti set ostatních českých a slovenských exilových časopisů, o pomníku, který by se měl postavit Josefu Škvoreckému a jeho ženě Zdence, o nedoceněné činnosti rozhlasových stanic Hlas Ameriky a Svobodná Evropa, o tom, co pro mne znamenalo a znamená časopis „Svědectví“ a Pavel Tigríd, jak jsem hloupě napadal J. V. Zicha a pseudonym Ludvíka Slámy a jak se pak ukázalo, že hloupý jsem byl já a ne oni, proč mám rád Jana Beneše, když spousta pumpřendů mu zlořečí, jak s gusem čtu Jiřího Hochmana, jak se škádím s čs. sociál. demokraty, jak jsem díky Janu Stránskému objevil zcela nový československý svět na severu, proč jsem rád, že vychází Národní Politika, jak jsem přes Petra Radu a jeho Hlasy Čechů a Slováků v Austrálii pochopil, že naši v Austrálii nejsou protipočci, jak jsem se teprve od Josefa Jostena naučil dělat antipropagandu.

Ale taky, jak jsem dodnes potkal už 27 designovaných prezidentů budoucí Československé republiky a jak ten osmdvacetý zrovna nedávno ztratil všech těch 27 předcházejících. A jak... ba jo — přece jen ta knížka bude satira. Snad legrace. Určitě mnohde troká Ale určitě SATIRA!

TROCHU HISTORIE

Npr. let. v záloze J. Bílek nám z Montrealu zapůjčil několik zajímavých fotografií ze života 311. čs. bombardovací peruti v Anglii během 2. světové války. Sám u této peruti byl 3 a půl roku jako telegrafista-střelec a odlétal celkem 67 operačních hodin v Evropě a nad Atlantikem. V listopadu 1982 navštívil Bahamské ostrovy a na RAF hřbitově v Nassau vyhledal hroby šesti čs. letců, kteří tam přišli o život při výcviku. Položil na jejich prosté hroby květiny-jménem nás všech..

311. čs. bomb. peruť nastoupila v RAF Station Beaulieu v Anglii v roce 1943 při změně letounů typu Wellington na typ B-24 Liberator.

Z návštěvy gen. Janouška u 311. čs. bomb. peruti v únoru 1944: zleva - S/L Nedvěď, Gen. Janoušek, plk. let. J. Šnajdr, britský velitel stanice a škpt. W/Cdr. Josef Šejbl. Místo: Beaulieu v Anglii.

V minulém čísle jsme přinesli článek Jára Kohouta o Pepovi Malečkovi. Nyní nám tajemník Svazu čs. sportovců v zahraničí Zdeněk Pražák z Clevelandu, Ohio, zapůjčil vzácnou fotografii ze sjezdu sportovců na Masaryktownu v r. 1967. Jsou na něm zleva: Franta Plánič s paní a Josef Maleček s paní.

JEDNOU VETOU

Zlatým hřebem kulturního programu v nové radnici v Torontě 22. 10. bylo vystoupení čelisty A. Berkyho. Podrobnosti o jeho nevšední kariéře příště... --Drahokoupi- lovi se z Rakouska přesunuli do Saskatoon, Sask. Přejeme jim zdar! --16. 10. se sešel dr. J. Kotas, představitel čs. fed. rady, s krajany v Edmontonu. Měl také tiskovou konferenci a 2 interview v polštině pro polský exilový tisk a rozhlas. ČSFR a kan. reprezentace Konfederace nezávislého Polska uzavřely dohodu o spolupráci. /Text úmluvy bude zveřejněn v "Čs. Cestě" v pros. 82./ --Laciné prádlo a zimní oblečení kup- te u krajana Jilka, 246 Queen St. West, Toronto, Tel. 598-2435. --Hledá se Ru- da Mičola. --JUDr. Z. Vykoukal oslavil 30. 11. "71". --Jiří Tůma se z Toronta přesunul do Vancouver, BC. --Kongres ČSNS bude v Torontě 28. 5. 83. --L. a B. Večeřovi z Miss. nám poslali pozdrav z Floridy. --Ván. gratulaci nám poslali Ejka a Jiří Kovaříkovi. --11. února 83 to bude 5 let, co zemřel Jar. Reichl. --Olga Koutná se usadila v Calgary. --Auta typu Kelmark, které staví Franta Mrázek v Miss., jsou po \$25.000. --Večer poezie Pavla Javora 20. 11. v Montreálu byl úspěšný po všech stránkách. Zprávu dr. M. Vítky přineseme příště. --V plánovací oddělení města Miss. se uplatňuje kraján Bohumil Mazálek. --V. Vostřez ohlásil ustavení "Solidarity in the Free World", Box 541, Main P.O., Hamilton, Ont. L8N 3T8. --Jan Fellmann se rozlou- čil pěknou básničkou s dr. K. Cvachovcem. --Kraján V. B. Cervin napsal vystižný člá- nek pro "Windsor Star". --Jistý čtenář si objednal "Poupata" a "Č. hvězdu" a připojil platbu; opomněl však uvést jméno a adresu. O koho se jedná? --Nové Divadlo v Torontě předvedlo "Bílou ne- moc od K. Čapky. --Hledá se Lub. Zeman, inž. agr., nar. 1924. Hledá ho Dr. V. Nacházel, Baddeck, N.S. --Jan Müller se usadil v Edmontonu. --Jan Havrda a P. Vitvarová emigrovali z Rakouska do Calgary. --L. Křivánek pomáhá nově příchozím. Volejte: večer 689-2802, přes den 489-7712, Mon- treál. --Slávia London oslavila 5. výročí založení. Duší podniku je MVDr. A. J. Cele- rin. Tel. /519/ 681-7575 či 432-7341.

K 70. narozeninám dr. Miloše Vítka */Dokončení z minulého čísla./*

Naši "protektori" zneškodňovali českou univerzitní inteligenci, zvláště po zkušenostech s říjnovými studentskými demonstracemi v Praze, jež vedly v r. 1939 k zavření čs. vysokých škol. Zatýkali ji nebo "nasazovali" ji do výroby. Tak se Miloš Vítka ocitl v brněnském vlnářském podniku Vereinigte Schafwollwaren Fabrik s filiálními výrobny v Krnově, v Kraslicích a ve Vídni. Hodilo se mu to. Pod svícem německého Trühhändera, vysloužilého rakouského důstojníka Blechschmidt, jehož nevědomost o vině krylo Goldenes Parteiabzeichen na klopě, rozvinul Miloš svou odbojovou činnost, až do doby, kdy si pro něho přišlo-týden před vánočními 1941-do továrny Gestapo. Stanný soud ho pak poslal z Kounicových kolejí se skupinou profesorů a docentů z Masarykovy univerzity do zničujícího tábora Mauthausenu s doprovodnou poznámkou RU, t.j. s instrukcí "Rückkehr unerwünscht", že jejich návrat není žádoucí. /Vražedné poměry v tomto táboře třetího stupně v r. 1942 popsal dr. Vítka v letošním dubnovém čísle "Kanadských Listů", zvláště co se s vězni dělo za heydrichiády. / Vyčerpán byl v listopadu 1942 poslán do Dachau s transportem invalidů neschopných další práce. Tam mu čeští a polští "plantážníci" pomohli, že se vykřesal pozvolna z břišního tyfu a z úplavice a převodem z invalidního bloku na blok pracovní a odtud na pracovní komando Plantáže ho zachránili před jistou smrtí. Potravinové balíčky z domova a vitamíny, připravované v tomto komandě z mečíků, pomohly též. Obsahem balíčků se vězňům podařilo uplatit některé armádní vysloužilce, kteří je hlídali, když esesmani začali být povolávání k záchraně bortící se německé východní fronty, a do dachovského tábora začaly chodit tajné zásilky s protityfovým sérem a s jinými medikamenty. Zachránily mnoho životů za epidemie skvrnitého tyfu. Na této akci měla velký podíl Milošova sestra, tehdy dětská lékařka v Uherském Hradišti, ohrožená dvojnásobně, ježto kromě sběru léků pro Dachau a peněz na ně, a rizika jejich expedování, sbírala na svých lékařských cestách okrese peníze k podpoře rodin zatčených a pozůstalých po četných hradištských popravených odbojářích. /Spolupracovala s partyzánskou skupinou Dimitrije Kurilenka a obvazovala a ošetřovala partyzány, kteří byli poranění v akcích na moravsko-slovenském pomezí. / V komandě Plantáže pracoval Miloš v Geräthaus-u v zajímavé společnosti: s Xaverem Bourbon-em Parmou /bratr Sixtův a Zitin/, jenž byl ve francouzském odboji a neuvěřitelnou náhodou unikl v Dachau popravě; s Georgem Thurnem-Valsassinou, "proti-reformovaným" potomkem hraběte Thurna /popraveného na Staroměstském náměstí/, jenž se účastnil Stauffenbergova atentátu na Hitlera. Na Plantážích pracovala také většina polských a českých kněží. Hned pár kroků od Miloše pracoval v SS-Gemüsemagazin-u dr. Josef Beran, statečně pašující zeleninu branou do táborové nemocnice. Na Plantážích byli také ve sklenících činní Štěpán Trochta, Msgr. Bohumil Stašek, svatovítský kanovník Otakar Švec, brněnský farář Karel Fanfrdla a jiní. - Za nejstaršího vězně v Dachau vůbec byl považován p. Feierabend st., který se tam shledal s jedním ze svých synů Karlem a s dvěma syny téhož. Všichni se dožili osvobození tábora, podobně jako diplomat František Bořek-Dohalský, bratr popraveného Zdeňka.

Po osvobození Dachau a po návratu domů byl dr. Vítka za Brno povolán do ústředního výboru Svazu Osvobozených Politických vězňů v Praze kde spolupracoval na sociálním zákonodárství ve prospěch pozůstalých po obětech nacismu. Jeho sousedkou na poradách v Praze bývala dr. Milada Horáková za Ravensbrück. - O svém pobytu v táborech, zvláště v Mauthausenu v roce 42, vydal dr. Vítka v roce 1946 knižní svědectví v Klubu Kounicových kolejí. Vyšlo v několika vydáních. Výtěžek věnoval k zřízení památníku pod obrazem sv. Václava, v místě, kde za stanného práva se popravovalo - tam byli zastřeleni mj. Sokol univ. prof. Vl. Groh a Orel-lékař dr. Vojtěch Jilek. Kniha bylo použito v procesech proti válečným zločincům. Na právnické fakultě byl Miloš jmenován zkušebním komisařem v oboru národního hospodářství. Na návrh textilního dělnictva v Brně byl pak povolán k administrativnímu vedení znárodněného kombinátu vlnářských továren v zemi moravsko-slezské a zastupoval Československo v Mezinárodní vlnářské federaci v Paříži a v Bradfordu. Šlo především o rekonstrukci brněnských továren poškozených bombardováním, o nákup moderních textilních strojů ze Švýcarska, o nákup vln vhodných pro výrobu exportního zboží z česaných přízí a o reorganizaci vývozu. Tato jeho činnost mu vynesla zatčení a vazbu STB za "vítězného únor", odnětí cestovního pasu, "vyakčnění" a pobyt v brněnské věznici na Cejlu. Prý měl kupovat sovětské vlny a výrobky z nich vyvážet do SSSR. Ministerstvo průmyslu a zahraničního obchodu nemohly ovšem popřít své předúnorové instrukce vyrábět jemné tkaniny, jak je zvláště po nás žádala za dolary Amerika, zatímco sovětské oferované vlny byly hrubé a hodily se jen k výrobě koňských houní. Došlo k zastavení připravovaného procesu a dr. Vítka byl postaven pod dozor STB. - Svými kontakty s dachováky a s International Prisoners' Committee pomohl po únoru ven několika západním letcům, jimž hrozilo zatčení. Nakonec se mu podařilo dostat se na jaře 1950 do jednoho ze tří letadel Čs. aerolinií, jež startovala z Bratislavy, z Mor. Ostravy a z Brna, aby namísto do Prahy letěla přímo na americké letiště v Erdingu u Mnichova, pod komandem býv. letců, příslušníků RAF, kteří si s sebou vzali své rodiny. O případu vyšla doma kniha Únos do Erdingu a událost byla také zfilmována, aby byla pranýřována "zločinnost pachatelů". Únos proto, že v letadle z Ostravy seděla krajská komunistická delegace, kterou Gottwald pozval na Hrad. Když Američané odmítli vydání uprchlíků, měl případ diplomatickou dohru.

Paní Vítková a syn Robert.

Po pobytu v táboře pro uprchlíky v Hanau, žil dr. Vítka rok v Bruselu a v červenci 1951 přistál na palubě americké transportní lodi Miss Nelly v Halifaxu. V Montreálu začínal jako pomocník v domovníctví. Zůstal v provincii Quebec pro znalost franštiny. Po inteligenci nebyla v 50. letech poptávka. Imigrační úředníci neměli o jeho akademickou minulost zájem. Spíše je zajímaly jeho svaly. Pak se uchytil v továrně, jež vyráběla dřevěné okenní a dveřní rámy. Začal se zajímat o nový neznámý obor a zapsal se do desina-terského kurzu v oboru dřeva na monteálské École technique. Brzo na to-po absolvování kurzu-začal v malé dřevěné kůlně s výrobou "zboží všeho druhu" ze dřeva. Po letech neúspěšné dřiny začal tisknout zrno dřeva na temperovaný masonit otočnými vertikálními cylindry. Tuto novinku potřebovala monteálská RCA Victor Company pro výrobu televizních skříněk /TV cabinets/. Byly levnější než z překližek. Úspěch se dostavil. Jeho zákazníci se staly také Canadian Marconi Company a Fleetwood Corporation. Časem získal dva velké americké zákazníky: Symphonic Corporation v Lowell, Mass. a Olympic Corporation v Long Island, N.Y. Podnik, jehož jméno bylo Park Mfg. Company, podle Park Ave., kde začal, vzrostl na stovku zaměstnanců. Milošovi však přibývalo roků a ovšem práce. Proto uvítal, když mu Sylvia, patřící americkému koncernu GTE, nabídla za podnik slušnou cenu s podmínkou, že ho po prodeji povede dál a zapracuje nástupce. Tak se také stalo.

Během pracovní úlevy se vracel postupně k svým láskám. K literatuře, k hudbě a k divadlu. Jako příslušník pařížské Amicale des Anciens de Dachau ke korespondenci o odboji s bývalými francouzskými résistants a k psaní příspěvků do časopisu SVU Proměny o svých zážitcích z koncentráků a o české hudbě. O hudbě také četl novější literaturu a psal recenze.

Začátkem 70. let se na dr. Vítka rozpomenula polská exilová vláda v Londýně a překvapila ho udělením Zlotoho Krzyže Zasługi Rzeczypospolitej Polska z iniciativy býv. polských politických vězňů, jimž v Dachau prospěl. Vojenská vyznamenání Československý válečný Kříž 1939 a Zasluky I. stupně, Řád za věrnost 1939-45 a Pamětní medaile SOPV mu navždy připomínají události "větrem zaváté". Pamětní vyznamenání v národní soutěži ve výstavbě republiky k 28. říjnu 1946 mu dodnes připomíná poválečnou lopotu a poučnou nevědk. Po všem, čím prošel za války, je dr. Vítka hrdý na to, že ponechal privilegium zákonných výhod a odškodnění potřebnějším a zdravotně postiženějším lidem, než byl on sám. Právem se spoléhal jen na své ruce a věřil, že ve svém podnikání bude mít štěstí.

Redakční kruh kolem "Kanadských Listů" blahopřeje dr. Miloši Vítce k jeho významnému životnímu jubileu a děkuje mu za dosavadní spolupráci, zvláště na kulturní 3. straně. Také celá řada čtenářů našeho listu, kteří vysoko hodnotí jeho kulturní příspěvky, mu gratuluje touto cestou. Navíc jeho četní přátelé v Montreálu a v okolí.

MJ

PAMATUJTE NA UPRCHLÍKY

Národní rada žen svobodného Československa v New Yorku opět v těchto dnech přichází ke svým členům a příznivcům ve Spojených státech a v Kanadě s prosbou o příspěvek na sbírku pro čs. uprchlíky. Z výřezů této tradiční sbírky je podporováno soustavně a především několik set uprchlíků z poučkové doby, kteří už přes třicet let — přestárlí, nemocní, invalidní — žijí v nutných poměrech v Německu. Dostávají příspěvky na vánoce a na velikonoce, během roku podle potřeby. Vánoční sbírka, organizovaná obětavě Národní radou žen svobod-

ného Československa v exilu, je snad nejstarší, ale rozhodně nejušlechtlejší humanitní čin exilu, který oprávněně zasluhuje štedrou a širokou podporu. Prosíme čtenáře a jejich přátele, aby se k této záslužné akci zase připojili.

(re)

Dary v am. dolarech mez. šekem nebo poštovní poukázkou lze poslat na: Nat. Council of Women of Free Czechoslovakia, P.O. Box 121, Newark, N.J. 07101, USA. Děkujeme!

Kladsko – země zcizená

Před 240 roky — 9. ledna 1742 obsadila pruská vojska Bedřicha II. město Kladsko a okolní krajinu, kterou tvoří tři kraje: Kladský, Bystrický a Neurodský — v celkové výměře 1635 čtverečních kilometrů. Tím bylo od naší vlasti násilně odděleno území, které k české zemi přináleželo od samého počátku národních dějin. Obsazením Kladska získalo Prusko strategicky důležitý klín, který otevřel naše země dalším vojenským přepadům — jak se stalo na příklad v roce 1866.

V dobách předslavských vedla oním krajem obchodní cesta známá i starým Římanům. V roce 981 — tedy před tisíci lety se zde připomíná strážní hrad v držení mocného rodu Slavníkovců. Pravděpodobně tam pobyl i sv. Vojtěch — jako pražský biskup — roku 982 při svých vizitačních cestách. Po vyvraždění Slavníkovců roku 995 přelétl hrad s přilehlými kraji v držení knížecího rodu Přemyslovců.

Až do konce XII. století bylo celé území jen řídko osídleno, rozsáhlé lesy tvořily zde přirozenou ochranu proti nepřátelským nájezdům. Od XIII. století se však datuje početná kolonizace z Německa a od těch časů tvořili Němci převážnou část obyvatelstva v Kladsku. Přes to po celá staletí obyvatelé i stavové kladští byli loyálními příslušníky českého státu. Chtěli, aby Kladsko vždy bylo neoddělnou součástí českého království. Až do osudného roku 1742 sdílelo Kladsko dějiny českého státu.

Počátkem XIV. století tam byl půkrabím otec posledního pražského arcibiskupa Arnošta z Padrubic, který tam trávil dětská léta. Tam též nabyl školního vzdělání (na farní škole řízené řádem Johanitů a pak v benediktinském klášteře v blízkém Broumově). I po ustavení biskupství v Litomyšli Arnošt trval na tom, aby „jeho“ Kladsko zůstalo při jeho pražské arcidiecési. Do Kladska přivedl Arnošt Augustiniány, pro něž tam roku 1349 založil klášter. V Kladsku chtěl být Arnošt pochován, a dosud odpočívá v chrámě Nanebevzetí P. Marie. Z doby vlády Lucemburků se zachovalo hodně pěkných gotických památek. Za dob husitských válek — jako celá země trpěla i Kladsko válkami a pustošením svátých stran.

Roku 1454 koupil Kladsko Jiří z Poděbrad a po jeho boku bojovali kladští proti nepříteli Matyášovi. Roku 1462 bylo Kladsko povýšeno na hrabství a Jiří je pípsal jako dědictví svým synům.

Roku 1595 vystřídali Augustiniány Jesuité a založili v Kladsku kolej. Po dvě taletí tam působili. Nejznámější z nich je vlatenecký Bohuslav Balbín. Jako památku zachovali tam mnoho barokních staveb. Přesto že byla většina obyvatelstva Němci — úředně se často jednalo česky a znakem kladského hrabství zůstal a dosud je: dvouocasý korunovaný český lev.

Po násilné okupaci pruským vojskem Bedřich zrušil mnoho výsad, kterým se Kladsko těšilo, a území se stalo částí pruského Slezska. Jen církev katolická si uhájila mnohé výsady a Kladsko zůstalo částí pražské diecése až do roku 1977. Plných tisíc roků patřilo Kladsko k pražské metropoli. Když v roce 1977 byly upraveny církevní hranice, Kladsko bylo přiděleno do arcibiskupství ve Vratislavě. Někteří to považovali za diplomatický úspěch... ale či?

Nebylo to jen město Kladsko, ale též města Bystrice, Neurode a pohraniční

Náchod, Broumov a Králupy ovlivňovaly historii této části naší vlasti. Církevní život se též soustředil (za posledních 250 let) ve Vambeřích, od roku 1730 slavným poutním městem, kam přicházelo 150.000 poutníků ročně, ovšem před První světovou válkou.

Ve dvou světových válkách byla porážena pruská rozpinavost! Francie uplatnila svoje nároky na Alsasko a Lotrinsko. Náš vliv na uspořádání poválečné mapy Evropy nebyl toho rázu, abychom dostali nazpět část českého území — Kladsko. A po Druhé světové válce nás přešli Poláci. Poláci uplatňovali nároky na Slezsko z důvodů historických. Tím oprávněnější byl nárok — historický i zeměpisný — Československa na Kladské území.

Dnes je situace komplikovaná tím, že velkou většinu obyvatelstva tvoří Poláci. Bylo by omylem, přímo hříchem s Polskem vyvolávat územní spory. Minulost nás poučila a dostatečně varuje, že jsme ani my, ani Poláci podobnými spory nic nezískali, naopak jen ztratili. Historie se však nezastaví ani v roce 1982!

(Jindřich Nermut, Tasmanie)

Sokolský Národní dům v Sydney

V neděh, 24. října 1982 byl slavnostně předán čs. veřejnosti Sokolský národní dům v australském Sydney — významné střešisko tělovýchovného, kulturního a společenského života naší krajaňské obce, jehož budování si vyžádalo sedmiletou usilovnou práci mnoha obětavých pracovníků.

Po dvaceti letech svého trvání se členstvo T. J. Sokol Sydney dočkalo vlastní střešiny nad hlavou — Sokolovny, která jako Sokolský národní dům bude sloužit všem čs. krajanům. Se stavbou první části bylo započato v roce 1975 a byla slavnostně otevřena v dubnu 1977 velkou národní a sokolskou veselicí. Během dvou let byly splaceny závazky bance a bylo možno přikročit k plánování stavby druhé, větší části budovy. Náklady na obě části překročily částku 325.000 australských dolarů a díky obětavosti a štědrosti sokolského členstva a podpory široké krajaňské veřejnosti je převážná část závazků splacena.

Brazílie dovává zbraně

V Brazílii je 350 firem, které vyrábí zbraně a v nich je zaměstnáno kolem 100.000 lidí. V roce 1981 vyvezla Brazílie do zahraničí zbraně v hodnotě více než jedné miliardy dolarů. V posledních letech se stala tato země výrobcem a zásobitelem zbraní pro země třetího světa. Do třiceti zemí Latinské Ameriky, Afriky a Blízkého východu dodává Brazílie zbraně.

BRNO dostane velkou podzemní halu před hlavním nádražím. Bude to vlastně podchod v nejfrekventovanější části města a usnadní chodcům přecházení několika křižovatek. Podzemní pasáží bude spojena s obchodním domem Prior. Prostor, kde se bude podzemní hala křížovat dvanácti linkami pouliční dráhy a do dvorany hlavního nádraží zde prochází kolem jednoho sta tisíc lidí. Podzemní hala bude měřit 53 x 35 metrů. Dokončena má být v roce 1986.

reportér toužil užít svědka. Když mu ho osud a národní charakter odepřely, chtěl si alespoň objasnit záhadu, která mu očividně nešla spát. V různých sbornících se tvrdilo, že vracel se těžce otáčen: „Jsou všichni ti lidé, kteří se chtějí vrátit na nověštví, političtí uprchlíci...? Vy tedy říkáte, že ti vydraní přistěhovalci odešli z politických důvodů? Emigranti, o nichž mluvíme a kteří platí tak velké obnosy za návštěvní vízum, opravdu nesouhlasí s nynějším režimem v Československu...“ Atd, atd.

Televizní reportér ze stanice „10“ byl gentleman. Nikdy takticky nevysslovil, co mu zřejmě leželo na srdci: divní političtí uprchlíci, kteří docházejí na konzulát nenáviděného režimu: zvláštní vyhnanci z domova, jimž se doma po návratu pranic nepřihodí; podivní odpůrci systému, kteří prosí, aby jim bylo dovoleno financovat to, čemu odpovídají...“

Uprchlík odejde, oťepe se, zdomácní, z nostalgie nakupuje podřadné výrobky „Made in Czechoslovakia“, otevře si obchody, začne v nich ty výrobky prodávat a když jich dostatek nakoupil, dovezl a prodal, zatoužil po domově. I sebese na nejbližší zastupitelský úřad, zaplatí vydráhou částku a mlčí. Musí mlčet, jinak by mu byly uzavřeny brány do nebes. Když potom věci nezal zapadají novinář fukne pošetile „přiveďte mi svědka“, exil

SBOHEM PANE PROFESORE K PAMÁTCE JAROSLAVA KOZLA

S opožděním nám došla zpráva, že 9. září zemřel a 16. září byl v Praze pochován český literární kritik, spisovatel a historik prof. JAN BLAHO-SLAV ČAPEK ve věku necelých 79. let. Byl rodákem z Třebčovic a po studiu na filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde byl žákem prof. Jakubce a Miroslava Hýska, habilitoval se v roce 1934 pro obor starší české literatury, především reformační. V letech 1930 až 1939 přednášel na Husově teologické fakultě a roku 1945 byl jmenován profesorem české literatury na filozofické fakultě v Praze, kde přednášel především o vývoji a významu českého humanismu a o období tolerancí. Od roku 1959 byl pověřen vedením kmenologických studií Československé akademie věd.

Literární dílo Jana Blahoslava Čapka je velmi rozlehlé: zahrnuje studie o literatuře doby husitské, období reformačního, renesance a z části i baroka; stejně jako odborné práce z oblasti literární metodologie a literární kritiky. Zvláštní jeho zálibou bylo období literatury tolerační a za jeho vrcholné literární dílo je právem označovaná „Československá literatura tolerační 1781 až 1861“, které publikoval v roce 1933.

Jan Blahoslav Čapek byl sythetik velkých literárních epoch, především období reformace a renesance, ale přesto s velkou obětavostí a pilí věnoval se monografickému bádání o osobnostech, které nebyly dosud dostatečně osvětleny. Patří sem práce o Janu Augustovi, Janu Blahoslavovi, Viktorinu Kornelu ze Všehrd a především Janu Camponovi-Vodňanskému Smilu Flaškovu z Pardubic. Jeho velkou láskou, které věnoval leta studií, byla příbuznost literárního, kulturního a sociálního kontextu v historickém vývoji Čechů a Slováků, v jejich vzájemném porozumění — jak napsal jeden z jeho žáků — viděl ideovou jednotu prověřovanou tolika shodnými kulturními a sociálně-historickými osudy. Proto věnoval prof. Čapek pozornost literárnímu odkazu jak Kollára, tak Kuzmányho.

Vedle historické literatury věnoval pozornost i písemnictví XX. století, stačí zde uvést básníky Otakara Březinu, Františka Halase, Jaroslava Seiferta, ale i Jana Zahradníčka. V padesátých letech prošel prof. Jan Blahoslav Čapek obdobím kritik a literárních zatykačů a na několik let se musel vědecky i literárně odmlčet. Odešla v něm nejen jedna z výrazných postav české literární vědy, ale i velký humanista, věřící člověk a propagátor ekumenického sblížení.

Dr. Antonín Kratochvíl

"Ndr. Politika"

Z polského humoru

Jaký je rozdíl mezi Mitterandem a Jaruzelským?
- Mitterand je si jist, že má ve vládě několik komunistů.

Dral se občan do polského rozhlasu a chtěl promluvit k světu. Když vytrvale prosil a žadonil, pustili ho konečně k mikrofonu. Ale jenom jedno jediné slovo, občan! - To sláči: P-O-M-O-Ů-O-Ů!

polkne znojenskou okurku, pustí si „Supraphon“ a předstírá, že není.

At je tedy exilová masa jakákoliv, není zbytečná. Být zbytečný znamená být k ničemu, ničemu neprosipvat, ničemu nepomáhat, ničemu nesloužit. O exilní masě se to říci nedá. Pravda, touha po návštěvách jí odsoudila k mlčení a nečinnosti. Vrátila se jako losos do míst, v nichž se narodila, a jako losos tam v exilním smyslu umřela. Neslouží a neprosipává už starým cílům. Slouží však novým. Stal se z ní zdroj franků, dolarů a liber, důkaz benevolentnosti režimu, který dovoluje „politickým nepřítelům“ návraty. Je teď ku prospěchu toho, co chtěla před časem zničit. Je užitečná.

Muž, jemuž bylo přezdíváno „otec národa“, kdysi řekl „Nebýt Rakousko-Uherska, museli bychom je vytvořit.“ Moc bych za to nedal, že si teď hrádí páni říkají v Praze o exilu něco podobného.“ (Z článku Karla Wendta v časopise Zpravodaj.)

Pocházel z malebného kraje pod Blaníkem. Ve škole byl jedním z nejlepších žáků. Po 4. městence začal pracovat jako pomocný úředník v úctárně Lidového družstva ve Vlašimi. Byl pocitý a schopný, proto slibně v zaměstnání postupoval. Záhy se začlenil do SKM (Sdružení Katolické Mládeže), kde uplatnil svůj talent pro vedení mládeže ve svém kraji - nikoliv okázalým řečením, nýbrž přátelským povzbuzením a dobrým příkladem.

Po duchovních cvičeních, kdy se stal členem Třetího řádu sv. Františka, snažil se žít hlubokým duchovním životem. Jeho den pravidelně začínal ranní účastí na mši sv. a přijímáním Těla Páně. Posílen na duši, byl schopen vykonávat denní úkoly s klidem a uschraností a v pokušení si zachovat čisté srdce.

Po práci rád četl, Jan Čep a Jan Zahradníček byli jeho oblíbení. Obzor jeho zájmů byl nevšední: náboženské spisy, sociologie, zvláště papežské sociální encykliky a jejich aplikace, křesťanští filosofové Solovjev a Maritain. Studoval knihy Olomouckých dominikánů; avšak Listy sv. Pavla a Evangelium sv. Jana znal skoro z paměti a s oblibou z nich citoval v dopisech svým mnoha přátelům. Byl též činný v katol. skautingu.

Za války byl Jaroslav poslán na práci do Německa jako tisíc jiných mladých lidí. Byl přidělen do Hospodářského družstva ve Welsu v Rakousku, kde jej určitý nacističtí Gestapo a byl poslán jako „nepřítel státu“ do koncentračního tábora v Mauthausen. Tam po čtyřech měsících těžké práce a týrání zemřel - 15. listopadu 1942.

Jsem přesvědčen, že Jaroslav snášel všechnu křivdu a utrpení statečně a s odevzdaností do vůle Boží, následuje tak svého Mistra, našeho Pána a Spasitele. Tím si -zasloužil místo ve společenství mnoha statečných synů a dcer českého národa, kteří se přimlouvají u trůnu Božího za svůj trpící lid.

HLAS NÁRODA

VZPOMÍNKA

Kolega-novinář Rudolf Kopecký by se letos 27. prosince dožil svých 89. narozenin. Když dne 25. listopadu 1981 v Anglii zemřel, zjistilo se, že neexistuje ani jedna pořádná jeho fotografie. Jeho dcera Eva nám prozradila, že se velmi nerad fotografoval. Konečně jsme do archivu dostali jeden záběr, který je asi jeho poslední. Narodil se v Praze, ale jeho rodina pocházela z Kostelce nad Černými Lesy. Maturoval v Karlíně r. 1911. Studium na technice bylo přerušeno voj. službou. V únoru 1919 začal svou kariéru jako novinář, hlavně v "Nár. Osвобоzení" a v "Nár. Listech". Oženil se v září 1920 se Štěpánkou Stehlíkovou z Vojkovic u Mělníka. Měli 3 děti: Jarmilu, Evu a Vladimíra. Jeho činnost za I. republiky se soustředila kolem svobodomyšlného hnutí, národně-demokratické strany a legionářů. V dubnu 1939 odešel do Polska a v Katovicích začal vydávat cyklostilovaný "Přehled". V Krakově byl u kolébky Čs. Legie v Polsku a stal se informačním důstojníkem ve štábu gen. L. Prchaly. Po pádu Polska se dostal přes Rumunsko a Libanon do Agde ve Francii, kde se přihlásil do čs. armády. Po pádu Francie odešel do Anglie. Psal do vojenského denníku "Naše Noviny" a později pro čs. ministerstvo obchodu redigoval týdenní "Přehled hospodářského tisku". Byl jedním ze zakladatelů a jednatelem zahraničního syndikátu čs. novinářů. Byl také ve vedení londýnského Sokola. Po válce se do Československa nevrátil, ale pracoval pro BBC. Tam zůstal činný až do svého odchodu do pense. Byl vpravdě nezávislým novinářem. Nikdo ho nekoupil. Svě názory vyslovoval nebojácně a jasně. Vlastním nákladem vydával "Hard Times" a "Národ". Jeho články vycházely v četných anglických a exilových listech. V exilu publikoval 3 díla: "The Political Exiles from ČSR and their Problems", "Guide to Czech and Slovak Emigration" a "Československý odboj v Polsku 1939". Jeho rozsáhlé "Vzpomínky starého novináře" zůstaly nedokončeny; osmý svazek nedopsal. Jeho archiv bude v U. of Nebraska v Lincoln.

WINZE'S MEAT MARKET ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.
307 Roncesvalles Ave., Toronto.
Tel.: 533-5165

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Mezzo-sopranistka Miluška Šimková, členka Australské nár. opery, adresa: 71 Francis St., Carlton, NSW-2218, Australia - zamýšlí navštívit v září 83 Kanadu. Ráda by zaspívala pro naše krajany ve Viktorii, Vancouver, Edmontonu, v Ottawě a v Montrealu. Napište jí okamžitě! -- Pozdrav našim čtenářům za Český rozhlas v Sydney posílala Vlasta Vlažná. -- Dr. Ant. Kratochvíl vydal v Mnichově knížku prof. dr. K. Máchy "Philosophia Perennis" k 100. výročí narození českého filosofa Josefa Kratochvíla. Adresa: Postfach 166, 8 München 22. -- Došlé pozdravy: dr. F. Schwarzenberg z Rakouska, Mirko Skoch z Venezuely, Hendrichovi z campu Capua, A. a J. Krejčovi z Anglie. -- Petr Pastrňák, Lindengasse 5, 1070 Wien, tel. 963779, vydal katalog knih, které má na skladě. -- Dr. Jaroslav Němec, 2067

Park Rd., NW., Washington, DC 20010, USA, převzal redigování "Zpráv SVU". Slovenskou redaktorkou je sl. Irena Lettrichová. -- SVU připravuje nové vydání seznamu členů. -- K. Förster, jehož rodiče pocházejí z Č. Lípy, byl označen za nejlepšího fotbalistu roku 82 v NSR. -- Hledá se Josef Šedivec, mistr vodáckého sportu. Poslední adresa byla v La Mirada, Ca. -- Dr. Ant. S. Kalina napsal knihy "Krví a železem" a "Boj o Československo". Pochází z Blatné. -- GALERIE-VERLAG/Jan Matoušek/ z NSR hledá v Kanadě a USA exkl. zástupce; jde o pohlednice a kalendáře od P. Sukdoláka v barevném provedení. Adresa: Postfach 1257, 3575 Kirchhain, NSR. -- Zdr. Souček s paní a třemi dětmi by rád z NSR do Kanady. -- 65. narozeniny oslavil 22.8. ne zcela zdravý krajan Jaroslav Litera. Žije v Reichenbach, NSR. -- Dr. Josef Svoboda vede náš archiv při U. of Nebraska v Lincoln. -- Býv. manager Čs. klubu v Londýně a zahr. voják Jan Vaněk zemřel 31.7.82. -- Německy psaný bulletin "PL Aktuell" začal za redakce J. Loewyho vycházet v NSR. Vydává Tisková služba Čs. sociální demokracie. -- Čs. záp. letec V. Nedvěd žije v Austrálii. -- Novým rektorem ecum. semináře v Dubuque, Iowa, se stal dr. A. Duby. Je to potomek V. Dubého, šlechtice, který doprovázel Mistra Jana do Kostnice. -- Farářem presb. sboru v Sun City, Fla., je dr. H. Svoboda, potomek českých bratří. -- Nejznámějším včelařem v USA je krajan Charles Mráz, Box 127, Middlebury, Vt. 05753. Pojmenovali po něm zvláštní druh královen: "Mráz Queens" - sám je vypěstoval. -- Jan Kuncíř sestavil zvláštní angl. studii "Czechoslovak Independence Day" pro všeobecnou informaci. Kopii pošleme na požádání. -- Ve Švýcarsku vyšel nový román Jar. Strnady "Prohry". Cena 20 šv. franků. Objednávky na: "Zpravodaj", Walenguflen, 8875 Obstalden, Switzerland. -- V Chicagu oslavil "75" významný krajanský podnikatel inž. Aleš M. Kaprál. Vynašel AKROSIL a je jedním z majitelů firmy Hammermill, která zaměstnává na 20.000 lidí. -- Oprava: před časem jsme napsali, že v Paříži zemřel dr. Ant. Šnejdár. Nešlo o syna známého generála, který žije v jižní Francii, nýbrž o generálova synovce. -- V ústavu slavistiky v Odense v Dánsku působí prof. Jaroslav Pavlík. -- Knihy Konfrontace distribuje L. Pospíchal, 2644 S. Austin, Cicero, IL 60650, USA. Pošle seznam. -- Naši skauti z NSR přijedou na Jamboree v Albertě v počtu 14ti. -- V N. Yorku zemřel býv. stud. funkcionář Standa Harmáček, 59. -- "Pejskarova kniha" "Poslední pocta" je jedinečná a nemá obdoby v žádném jiném exilu, napsal list "Sudetendeutsche Zeitung" 5.11.82. -- Krajan prof. J. N. Bradley rediguje revue "Kosmas" a vydal knihu "World War Three", 256 stran. -- Česká kaple sv. Jana Nepom. bude otevřena 26.6.83 ve Washingtonu. -- Sestra M. Provazníková navštívila v listopadu L. Angeles. -- A. Vostřejší zdraví z Austrálie své přátele z Brna. -- Swiss Service, Postfach 298, 6010 Kriens, Sw., zařídí za poplatek údržbu a úpravu hrobů v ČSSR. -- F. Fiedler slaví v Paříži 3.1.83 "83".

ALOIS LYSÝ

V New Yorku zemřel 15. října ve věku 78 let zasluhující pracovník čs. exilu, zakládající člen Rady svobodného Československa, Alois Lysý. Doma patřil k nejpřednějším činovníkům čs. strany národně socialistické. Rodák z Třebště (narozen 21. června 1904) zakotvil jako dvadecetiletý v roce 1926 na sekretariátě národně socialistické strany v Brně, zprvu jako zástupce, od roku 1934 jako krajský tajemník v okrese Velké Brno. Zároveň pilně pracoval ve hnutí národně socialistické mládeže, kde byl léta krajským důvěrníkem a v období 1928-1938 pokladníkem Ústředí Svazu čs. mládeže socialistické. Alois Lysý byl vynikající organizátor a republiční odchovatel oddané a věrné občany. Obětavě pomáhal potřebným, zejména učňům a dělníkům. Na začátku války byl jako rukojmí uvězněn v koncentračních táborech v Dachau a v Buchenwaldu, kde pomáhal starším druhům překonávat nejhorší válečné doby. Po návratu z koncentráku se znovu s chutí pustil do veřejné a politické práce. Na sjezdu čs. strany národně socialistické v dubnu 1947 byl zvolen jedním z místopředsedů strany. Za věrné a obětavé služby republice a demokracii stihla Aloise Lysého komunistická perzekuce. 25. února 1948 byl jedním z prvních národních socialistů, které v Brně komunisté uvěznil a téměř nepřetržitě v sedě na židli, bez odpočinku, vyslýchal. Kladli mu za vinu, že připravoval povstání „parfumné“ krabičky, které byly v roce 1947 posílány ministrům Zenklovi, Masarykovi a Drtinovi. Tehdy se už ovšem věděl, že krabičky vyrobil v Krémání u Olomouce komunistka, truhlář Jan Kopka pod vedením dvou komu-

nistických poslanců olomouckého kraje, Jury Sosnara a Alexeje Čepičky. Sosnara vydal čs. parlament soudu a Čepička, zeť Klementa Gottwalda, byl po „vítězném únoru“ jmenován v nové vládě ministrem spravedlnosti po dr. Prokopu Drtinovi. Po dvaceti dnech vyšetřování v Brně byl Alois Lysý zdánlivě propuštěn, ale komunisté na něho nastražili past. Dodali mu průvodce, který od Lysého vybral 20.000 Kčs za přechod přes hranice. V nádražní restauraci v Aši byl Lysý i s průvodcem zatčen a průvodce ochotně dověděl, že Lysý měl v úmyslu utéci do exilu. Lysý byl převezen do věznice v Chebu, při výslechu do krvava ztýrán, ale úmyslu prchnout za hranice se nevzdal. Podařilo se mu to později spolu s deseti jinými vězni. Přešli z práce v pohraničních lesích v doprovodu dozorce v uniformě i s celou dřevorubeckou výzbrojí do Německa. Po dvou letech v uprchlickém táboře v Ludwigsburku emigroval v roce 1950 do Spojených států. Usadil se v New Yorku, kde v Universitním klubu pracoval jako číšník. Zároveň mnoho let byl činný v Radě svobodného Československa a v exilové straně národně socialistické, která jeho úmrtím ztrácí jednoho z nejzasloužilejších pracovníků. Čest jeho památce.

Na smutečním shromáždění v neděli 17. října v New Yorku se rozloučila se zesnulým jménem politických i osobních přátel býv. poslankyně Čs. národního shromáždění, paní Jarmila Uhlířová.

"České Slovo"

Jožka Pejskar

Red. Jožka Pejskar /vpravo/ oslavil 7.12. své 70. narozeniny. Vlevo je red. F. Melom. Snímek je ze sletu ve Věani.

ORGANIZUJEME PRCESTOVANIE Vašich príbuzných z Československa

a zariadíme Vám cestu na stretnutie sa s príbuznými v Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku. — Vybavujeme aj zájazdy na juh —
Florida, atď, ako aj na ostrovy.

Zmenáreň cudzích valút
Založené 1951. Majiteľ Harry HEITLER
COMPUTERIZED RESERVATION

WORLD TRAVEL SERVICE Limited
258 College St. (roh Spadina)

Toronto, Ontario M5T 1R7 / Telephone 979-2171